

Διαγώνισμα στα Αρχαία Ελληνικά προσανατολισμού

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ (ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ)

Αριστοτέλους, Προτρεπτικός πρὸς Θεμίσωνα, Αποσπάσματα 8-9

Τὰ ὑποκείμενα πρὸς τὸν βίον ἡμῖν οἶον τὸ σῶμα καὶ τὰ περὶ τὸ σῶμα καθάπερ ὄργανά τινα ὑπόκειται, τούτων δ' ἐπικίνδυνός ἐστιν ἡ χρῆσις, καὶ πλέον θάτερον ἀπεργάζεται τοῖς μὴ δεόντως αὐτοῖς χρωμένοις. Δεῖ τοίνυν ὀρέγεσθαι τῆς ἐπιστήμης κτᾶσθαι τ' αὐτὴν καὶ χρῆσθαι αὐτῇ προσηκόντως, δι' ἧς πάντα ταῦτα εὖ θησόμεθα. Φιλοσοφητέον ἄρ' ἡμῖν, εἰ μέλλομεν ὀρθῶς πολιτεύσεσθαι καὶ τὸν ἑαυτῶν βίον διάξειν ὠφελίμως.

Ἔτι τοίνυν ἄλλαι μὲν εἰσιν αἱ ποιοῦσαι ἕκαστον τῶν ἐν τῷ βίῳ πλεονεκτημάτων ἐπιστῆμαι, ἄλλαι δ' αἱ χρώμεναι ταύταις, καὶ ἄλλαι μὲν αἱ ὑπηρετοῦσαι, ἕτεροι δ' αἱ ἐπιτάττουσαι, ἐν αἷς ἐστὶν ὡς ἂν ἡγεμονικωτέραις ὑπαρχούσαις τὸ κυρίως ὄν ἀγαθόν. Εἰ τοίνυν μόνη ἡ τοῦ κρίνειν ἔχουσα τὴν ὀρθότητα καὶ ἡ τῷ λόγῳ χρωμένη καὶ ἡ τὸ ὅλον ἀγαθὸν θεωροῦσα, ἥτις ἐστὶ φιλοσοφία, χρῆσθαι πᾶσιν καὶ ἐπιτάττειν κατὰ φύσιν δύναται, φιλοσοφητέον ἐκ παντὸς τρόπου, ὡς μόνης φιλοσοφίας τὴν ὀρθὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀναμάρτητον ἐπιτακτικὴν φρόνησιν ἐν ἑαυτῇ περιεχούσης.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. «... ἐν αἷς»: Σε ποιες λέξεις του αρχαίου κειμένου αναφέρεται ἡ αντωνυμία «αἷς»; (**Μονάδες 2**)

A2α. Να γράψετε τὸν ἀριθμὸ που ἀντιστοιχεῖ σε καθεμιά ἀπὸ τις παρακάτω περιόδους λόγου καὶ δίπλα σ' αὐτὸν τὴ λέξη "ΣΩΣΤΟ", ἀν εἶναι σωστή, ἢ τὴ λέξη "ΛΑΘΟΣ", ἀν εἶναι λανθασμένη, με βάση τὸ ἀρχαίον κείμενον. (**Μονάδες 4**)

1. Τὸ σῶμα καὶ τὰ μέλη τοῦ εἶναι ὄργανα τῆς ψυχῆς.
2. Ὁ φιλόσοφος δὲν πρέπει νὰ ἀσχολεῖται με τὴν πολιτική.
3. Ἡ φιλοσοφικὴ γνώση, ἐπειδὴ ἔχει καθαρὰ θεωρητικὸ χαρακτήρα δε μπορεῖ νὰ ἐπηρεάσει -θετικά ἢ ἀρνητικά- τὸν καθημερινὸ μας βίον.
4. Ἡ ἀρμονία τῆς φύσης καθοδηγεῖ τὸν ἐπιτακτικὸ ρόλο τῆς φιλοσοφίας.

A2β. ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΜΙΑ ΑΠὸ ΤΙΣ ΠΑΡΑΠΑΝΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΝΑ ΓΡΑΨΕΤΕ Τὸ ΚΟΜΜΑΤΙ τοῦ ἀρχαίου κειμένου που τὴν ἐπιβεβαιώνει. (**Μονάδες 4**)

B1. Ποια εἶναι τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά τῆς φιλοσοφίας, που τὴν καθιστοῦν ὡς τὴ μόνη κατάλληλη γιὰ τὴν καθοδήγηση τῶν ἐπιμέρους πεδίων γνώσεων, σύμφωνα με τὸ κείμενον ἀναφοράς; (**Μονάδες 10**)

B2. Ποιες ωφέλειες μποροῦν νὰ προκύψουν γιὰ τὸ άτομον καὶ τὸ κοινωνικὸ σύνολον ἀπὸ τὴν ἐνασχόληση με τὴν φιλοσοφίαν σύμφωνα με τὸν Ἀριστοτέλη; (**Μονάδες 10**)

B3. Να γράψετε τὸν ἀριθμὸ που ἀντιστοιχεῖ σε καθεμιά ἀπὸ τις παρακάτω περιόδους λόγου καὶ δίπλα σ' αὐτὸν τὴ λέξη "ΣΩΣΤΟ", ἀν εἶναι σωστή, ἢ τὴ λέξη "ΛΑΘΟΣ", ἀν εἶναι λανθασμένη. (**Μονάδες 2X5=10**)

1. Οἱ σοφιστὲς χρησιμοποιοῦσαν τοὺς μύθους στὰ γραπτά καὶ τὴ διδασκαλία τοὺς.

2. Η σωκρατική διαλεκτική υιοθετεί τη μέθοδο της διάλεξης.
3. Τα μαθηματικά θεωρούνταν απαραίτητη προετοιμασία για τη διδασκαλία της διαλεκτικής στη σχολή του Πλάτωνα.
4. Όταν ο Αριστοτέλης έφτασε για πρώτη φορά στην Αθήνα, συνάντησε τον Πλάτωνα που ετοιμαζόταν για το τρίτο του ταξίδι στη Σικελία.
5. Ο Αριστοτέλης κατά τη δεύτερη παραμονή του στην Αθήνα έγραψε το έργο Ηθικά Νικομάχεια.

B4. Να αντιστοιχήσετε καθεμιά αρχαία ελληνική λέξη της στήλης Α' με την ετυμολογικά συγγενή της νεοελληνική λέξη της στήλης Β' (Στη στήλη Β' περισεύουν τρεις λέξεις). **(Μονάδες 10)**

<u>ΣΤΗΛΗ Α'</u>	<u>ΣΤΗΛΗ Β'</u>
υπόκειται	χρήματα
κτᾶσθαι	επιμελητής
χρήσις	χρησμός
μέλλομεν	κατάκοιτος
διάξειν	ακέραιος
	απόκτημα
	μελλοντικός
	καταγωγή

B5. Παράλληλο Κείμενο: Ἠθικά Νικομάχεια 1141a (μετφ. Δ. Λυπουρλής)

Εἶναι ἔτσι φανερό ὅτι ἡ φιλοσοφία πρέπει νὰ εἶναι ἡ πιο τέλεια μορφή γνώσης. Ὁ σοφός, επομένως, πρέπει ὄχι μόνο νὰ γνωρίζει αὐτά που προκύπτουν ἀπό τις καθολικές ἀρχές, ἀλλά καὶ νὰ κατέχει καὶ νὰ λέει τὴν ἀλήθεια γι' αὐτές. Συνάγεται ἔτσι ὅτι ἡ φιλοσοφία πρέπει νὰ εἶναι διανοητικὴ ἀντίληψη καὶ μαζί ἐπιστημονικὴ γνώση, ἐπιστημονικὴ γνώση τῶν πιο ἀξιόλογων καὶ τῶν πιο πολύτιμων πραγμάτων στὴν πιο τέλεια μορφή της. Γιατί θα ἦταν πολὺ παράξενο νὰ θεωρούσαμε ὅτι ἡ ὑψιστὴ γνώση εἶναι ἡ πολιτικὴ ἢ ἡ φρόνηση, αφοῦ ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ὅ,τι καλύτερο ὑπάρχειστο σύμπαν. Ἀν λοιπόν το "ὕγιεινό" καὶ το "καλό" εἶναι ἄλλο γιὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἄλλο γιὰ τὰ ψάρια, το "λευκό" ὅμως καὶ το "εὐθύ" ἔχουν πάντοτε τὴν ἴδια σημασία, ὅλοι θα ἔλεγαν ὅτι ἡ φιλοσοφικὴ σοφία εἶναι πάντοτε ἡ ἴδια, ἡ φρόνηση ὅμως εἶναι τώρα αὐτό καὶ ὕστερα ἓνα ἄλλο πράγμα.

Ποια εἶναι ἡ ἀνώτερη καὶ ἡ "ἡγεμονικότερη" μορφή γνώσης, κατὰ τὸν Αἰστωτέλη; Αἰτιολογήστε τὴν ἀπάντησή σας με στοιχεῖα ἀπὸ τὸ παράλληλο κείμενο καὶ ἀπὸ τὸ κείμενο ἀναφοράς. **(Μονάδες 10)**

Καλὴ ἐπιτυχία!